

оперативним підрозділам Національної поліції зокрема, які знаходяться на території Донецької та Луганської областей необхідно постійно підвищувати рівень своєї досвідченості та професіоналізму з тим щоб ефективно протистояти такому негативному явищу, як терористичний акт.

Одержано 28.10.2017

УДК 347.963(477)

Валентина Володимирівна ПОДРІЗ,

*курсант групи Ф1-402 факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Владислав Олегович НЕВЯДОВСЬКИЙ,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри
адміністративного права і процесу факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ*

РОЗУМІННЯ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ЗАКОНОДАВСТВО» В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ КООРДИНАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Держава забезпечує життєдіяльність суспільства як системи через використання влади, а право - через нормативне регулювання. В умовах формування в Україні основ правової держави роль і значення правового регулювання суспільних відносин набувають особливої актуальності. На переконання М. І. Іншина, враховуючи значимість правоохорони для суспільства, підвищену вимогливість до результатів цього виду суспільної діяльності та обов'язковість існування контролю за правоохоронною діяльністю з боку громадськості, можна з впевненістю стверджувати про нагальну необхідність в чіткому, послідовному, прозорому правовому регулюванні процесу правоохорони [1, с. 14]. Не є виключенням у цьому питанні й діяльність суб'єктів координації правоохоронної діяльності, яка також потребує чіткого та зрозумілого для всіх учасників правового регулювання. Однак, як в теоретичній, так і в практичній площинах на сьогодні постає питання розуміння поняття «законодавство», що є основою правового регулювання.

Стосовно терміну «законодавство», то на сторінках енциклопедичної літератури є одразу кілька визначень даного терміну. Так, на думку М. Ю. Тихомирова законодавство - це структурно впорядкована сукупність (система) нормативних правових актів, як і знаходяться між собою в певному усталеному співвідношенні. Віднесення ж до законодавства й підзаконних відомчих нормативних актів має історичні корені, оскільки, наприклад, у радянський період нестача власне законів змушувала штучно розширювати поняття законодавства [2, с. 326]. У свою чергу Ю. С. Шемшученко визначає законодавство як систему нормативних актів, якими регулюються суспільні відносини [3, с. 499]. Отже, логічним буде дійти висновку про одностайність у розумінні змісту терміну «законодавство» серед ряду науковців, які вказаний термін асоціюють із сукупністю (системою) нормативно-правових актів.

У правовому ж полі у тексті Конституції України законодавець використовує термін «законодавство», але не дає його визначення. Разом із тим, Конституційним Судом України у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини 3 статті 21 Кодексу законів про працю України від 9 липня 1998 р. № 12-рп/98 [4] було дано офіційне тлумачення терміну «законодавство». Так, Конституційний Суд України дійшов висновку, що термін «законодавство», який вживається в ч. 3 ст. 21 Кодексу законів про працю України щодо визначення сфери застосування контракту як особливої форми трудового договору, потрібно розуміти так, що ним охоплюються закони України, чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також постанови Верховної Ради України, укази Президента України, декрети і постанови Кабінету Міністрів України, прийняті в межах їх повноважень та відповідно до Конституції України і законів України. Тобто Конституційний Суд України фактично став на позицію тлумачення поняття «законодавство» у широкому значенні.

На сторінках же юридичної літератури панують два підходи до розуміння досліджуваного терміну: вузьке та широке розуміння. Згідно першого - законодавство являє собою сукупність лише законів, у зв'язку із чим розрізняються закони (нормативно-правові акти), які складають

законодавство, і підзаконні нормативно-правові акти. Щодо другого підходу, то, наприклад, С. С. Алексеев, визначає законодавство як «всю сукупність нормативних юридичних актів, що діють у даній країні, які утворюють єдину цілну систему, яка зазвичай іменується системою законодавства» [5, с. 42]. Такої ж точки зору дотримується й К. Г. Волинка, розуміючи під законодавством у широкому розумінні сукупність всіх діючих в державі нормативно-правових актів, в яких відображаються внутрішні змістовні та структурні характеристики права [6, с. 143]. Однак, тоді постає цілком логічне запитання: що таке «нормативно-правовий акт»? Відповідь на це запитання вже віднайшли ряд вчених.

Зокрема, енциклопедичні джерела, авторами яких є Ю. С. Шемшученко, С. В. Бобровник та В. П. Нагребельний, визначають, що нормативно-правовий акт являє собою офіційний письмовий документ, який приймається уповноваженим органом держави і встановлює, змінює, припиняє чи конкретизує певну норму права. Нормативно-правовий акт відображає волю уповноваженого суб'єкта права, є обов'язковим для виконання, має документальну форму закріплення, забезпечується у виконанні державою, у тому числі примусовими засобами [3, с. 192]. Наковці теорії держави та права, серед яких чільне місце посідає О. Ф. Скакун, схиляються до думки про те, що нормативно-правовий акт – це офіційний документ, в якому виражається волевиявлення (рішення) уповноважених суб'єктів права, що встановлює (змінює, скасовує) правові норми з метою регулювання суспільних відносин [7, с. 311]. А відтак, у залежності від місця нормативно-правового акту, яке займає (посідає) останній у ієрархії національного законодавства, можна стверджувати про юридичну силу правової підстави.

На превеликий жаль мусимо констатувати, що на сьогодні проблеми правового регулювання діяльності суб'єктів координації правоохоронної діяльності досліджені у науковій літературі фрагментарно. Причину цього явища досить влучно визначив Ю. С. Назар, яка полягає у тому, що відсутність закріплення механізму координації на законодавчому рівні та фрагментарність правового регулювання окремих елементів такого механізму на відомчому рівні не дозволяє ефективно реалізовувати координаційні

повноваження... При цьому, нормативно-правові акти де-кларують важливість координації [8, с. 160].

Підводячи підсумок проведеного дослідження щодо розуміння змісту поняття «законодавство» в діяльності суб'єктів координації правоохоронної діяльності, то тут слід зробити наступний висновок: на сьогодні існує два ключові підходи до розуміння змісту поняття «законодавство» в діяльності суб'єктів координації правоохоронної діяльності – вузький та широкий. На сторінках правової літератури можемо зустріти прихильників обох вказаних вище підходів, однак законодавець при розкритті змісту «законодавство» фактично застосовує широкий підхід.

Список бібліографічних посилань

1. Правове регулювання окремих напрямків правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ : навч. посіб. / за заг. ред. М. І. Іншина, В. І. Олефіра. Харків, 2014. 840 с.

2. Юридическая энциклопедия / под ред. М. Ю. Тихомирова. М., 2001. 526 с.

3. Юридична енциклопедія : в 6 т. Т. 5 / редкол.: Ю. С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. Київ, 2003. 736 с.

4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміну «законодавство») : від 09.07.1998 № 12-рп/98. *Офіційний вісник України*. 1998. № 32. Ст. 1209.

5. Алексеев С. С. Проблемы теории права : курс лекций. Свердловск, 1973. 396 с.

6. Волинка К. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. Київ, 2003. 240 с.

7. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків, 2001. 656 с.

8. Назар Ю. С. Координаційні повноваження ОВС у сфері профілактики адміністративних правопорушень. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2009. № 1. С. 157–163.

Одержано 22.10.2017

